

Verksamhetsplan 2011 för Länsbibliotek Dalarna

Länsbibliotek Dalarna är en kunskapsinstitution, en resurs för biblioteksutveckling i Dalarna. Uppdraget är att vara stöd och samarbetspartner för folkbiblioteken, erbjuda fortbildning inom området, kompletterande medieförsörjning samt bistå biblioteken i utvecklingsarbete, projektverksamhet och omvärldsbevakning. Länsbiblioteket synliggör och tillgängliggör Dalalitteraturen och dess författare.

Uppdrag

Styrdokument är Bibliotekslagen SFS 1996:1596, med tillägg Lag 2004:1261, regeringens proposition 1999/2000:79 "Från patient till medborgare – en nationell handlingsplan för handikappolitiken", Statens kulturråds uppdrag till länsbiblioteken med prioriterade mål samt Landstinget Dalarnas "Landstinget och kulturen : Vision och mål 2005 – 2010", med tillägg, förlängning till 2012 och Kulturförvaltningens mål i Verksamhetsplan 2011, Landstingsplanen 2011-2014: Ett hälsosammare Dalarna samt Avsiktsförklaring mellan KUR och LTD.

Uppdragsgivare är Landstinget Dalarna, Statens kulturråd samt kommunala och landstingskommunala bibliotek i länet. Från 1 januari 2011 är Länsbiblioteket en basenhet under landstingets Kultur- och bildningsnämnd.

Uppdraget, formulerat av Statens kulturråd, är att svara för kompletterande medieförsörjning, att stå för omvärldsbevakning, utvecklingsarbete, samverkansprojekt, information och fortbildning till länets bibliotek.

Samarbetspartners är kommunbiblioteken i Dalarna, andra länsbibliotek i landet, andra regionala institutioner och bibliotek, Högskolans bibliotek, Dalarnas bildningsförbund, skolbibliotek, organisationer, institutioner och myndigheter.

Verksamhetsidén är att genom kvalitetsarbete tillsammans med länets kommunbibliotek och i samverkan med andra aktörer utveckla bibliotekens service till länets kommuninvånare.

Mål

Statens Kulturråds mål för insatser på biblioteksområdet är att stimulera utbudet av och tillgången till litteratur och kulturtidskrifter i hela landet samt öka intresset för läsning. Ett jämställdhets-, tillgänglighets- och mångfaldsperspektiv ska integreras i verksamheten liksom ett barnperspektiv. Barns och ungdomars möjlighet till inflytande och delaktighet ska öka.

Länsbibliotek bistår folkbiblioteken med rådgivning, information, fortbildning och kompletterande medieförsörjning. Bibliotek och bibliotekshuvudmän ska samverka.

Regionala mål

Nedan följer de mål som Landstinget Dalarna formulerat för länsbiblioteket att särskilt uppmärksamma i *Landstinget och kulturen, vision och mål 2005 – 2012*.

- stödja biblioteken i lokalsamhället, stärka deras roll i kunskapssamhället och utveckla kommunbiblioteken som mötesplats och lärmiljö
- initiera och stärka samarbete och nätverk med folkbildning, utbildningsinstitutioner och övriga regionala kulturverksamheter
- bidra till att kommunbibliotekens arbete med IT-frågor skapar tillgängliga och interaktiva e-tjänster för medborgarna
- biblioteken blir en arena för integration, kulturell mångfald och öppenhet mot omvärlden
- tillsammans med kommunbiblioteken i nätverk driva läsfrämjande verksamhet för barn, ungdom och vuxna för att stimulera läsupplevelser och främja språkutveckling och demokrati
- alla barn och unga genom biblioteken får redskap att hantera information och finna kunskap samt får tillgång till fantasi och upplevelser
- bibliotekens service och tillgänglighet blir tillfredsställande för alla grupper med särskilda behov
- genom fortbildning stimulera och stödja medarbetare på länets bibliotek i deras lärprocesser så att de kan svara upp mot användarnas behov av vägledning och utföra ett arbete av hög kvalité
- sprida kunskap om litteratur med tonvikt på dalalitteraturen
- göra dalalitteraturen tillgänglig bland annat genom digitalisering av länsbibliografin och genom att läsa in lokal litteratur som talbok

Landstinget Dalarna har antagit fem styrande mål, *de fem perspektiven*, som ska vara genomgripande för hela verksamheten. Det är medborgar-, verksamhets-, medarbetar-, förnyelse- och ekonomiska perspektivet. Landstingets Kultur & bildningsnämnd har utifrån detta fastställt mål för kulturverksamheten, Verksamhetsmål 2011.

Uppdraget, formulerat för Kultur & bildning av Landstinget Dalarna för 2011, är

- Landstingsfinansierade kulturverksamheter ska ha regional spridning och nå ut till länets medborgare
- Landstingsfinansierade kulturverksamheter ska skapa förutsättningar för barn och ungdom att ta del av och medverka i kulturaktiviteter
- Landstingets kulturverksamheter ska utveckla kulturens roll för folkhälsan
- Kulturverksamheterna ska stärkas

Verksamhet

Utvecklingsarbete

Nationellt och regionalt

Kungliga bibliotekets nya uppdrag, som bland annat är att bli nationell biblioteksmyndighet och att i samverkan med länsbiblioteken följa upp bibliotekslagen, liksom arbetet med att ta fram regional kulturplan enligt kultursamverkansmodellen kommer att präglade året 2011. Länsbiblioteket arbetar för tätare samverkan inom den regionala kulturen liksom mellan folkbildning och folkbibliotek i Dalarna.

Länsbibliotek Dalarna

Utvärdering av verksamhetsmålen för 2010 ska göras i början av året, där de mätbara målen ska testas. En allmän utvärdering av verksamheten utifrån målgruppen ska göras 2011, genom fokusgrupp och enkäter till bibliotekspersonal med hjälp av en extern konsult. Den regionala biblioteksplanen ska revideras i samarbete med Högskolans bibliotek, Lasarettsbiblioteket och kommunbiblioteken. Alltför många bibliotek i Dalarna är inte klara med sina biblioteksplaner, aktiv hjälp ska erbjudas.

Gemensamma lösningar

Samverkan och gemensamma lösningar kring media planeras mellan bibliotek i länet. Tillsammans med övriga länsbibliotek agerar länsbiblioteket för att stödja kommunbiblioteken i arbetet med katalogposter och bibliografisk service i det s k Postprojektet, som har stöd från Statens kulturråd. Kultur och bibliotek i de tre Siljanskommunerna Mora, Orsa, Älvdalen startar ett närmare samarbete under 2011.

Projekt Digidel 2013

Tillsammans med en rad aktörer såsom Folkbildningsrådet, Folkbildningsförbundet, Handisam, tpb, SLB, studieförbunden, Kungliga biblioteket, Utbildningsradion och andra nationella resurser deltar Länsbibliotek och länets kommunbibliotek i den nationella treåriga kampanjen Digidel 2013 med syfte att på tre år minska den digitala klyftan med 500 000 personer. Samarbete mellan studieförbund och folkbibliotek blir en viktig del i arbetet.

Projekt Rum för bildning

Vuxenutbildning och länsbibliotek tillsammans i Danmark, Norge och Sverige har mottagit medel från Nordiska rådet för att planera ett samarbete på tema Minska den digitala klyftan. En första sammankomst ägde rum i Tönsberg hösten 2010. Detta arbete fortsätter under 2011. Från Sverige deltar för närvarande IKT-lyftet, Dalarnas och Örebros länsbibliotek och länsbildningsförbund, som driver projekt "vinna/vinna" tillsammans.

Ökad samverkan med Folkbildningen

I projekt **Samverkan mellan folkbibliotek och folkbildning för ömsesidig nytta, Vinna/vinna**, planeras en slutkonferens under 2011. Projektet har betytt mycket på lokalplanet i de fem kommuner i Dalarna som har deltagit. Samarbetet med länsbildningsförbundet fortsätter på flera sätt.

Projekt Bilden av biblioteket

Länsbiblioteket deltar i LIM-samarbete i projektet, som har stöd från Statens kulturråd, för att visa nyttan med folkbibliotekens roll i en rad samhällsutvecklande frågeställningar såsom

integration, lärande, demokrati och läsinspiration. Efter att resultatet av digitala fokusgrupper med kommunpolitiker säkrats i en så kallad nollmätning, går projektet vidare i formuleringen av en kampanj som ska pågå under den nya mandatperioden och mynna ut inför nästa val.

Mångspråkig litteraturförsörjning

En referensgrupp för hantering av litteratur på invandrarspråk har formulerat ett förslag till ökad samverkan mellan kommunbiblioteken och gemensamma inköp. Intensifierad fortbildning av bibliotekspersonal i att bemästra Internationella bibliotekets webbplats fortsätter under 2011.

Litteratur och läsning

21 Dalaförfattare, en tilltalande skrift som presenterar författare i Dalarna var klar till Bok & Biblioteksmässan 2010. Den ska spridas vidare under nästa år. Länsbiblioteket utvidgar och förbättrar webbplatsen dalalitteraturen.se bland annat med korta filmsekvenser av författarna när de framträtt på B&B, för att stimulera till läsning och författarkontakt med inriktning på Dalarna. Vi deltar i samarrangemang kring litteratur inom och utom länet för att visa Dalarnas litterära landskap. Länsbiblioteket planerar att också 2011 bygga sin monter för författarpresentationer på Bok & Biblioteksmässan i Göteborg. En idékatalog för bibliotekens arbete med lässtimulans för vuxna kommer att tas fram.

Barnbibliotek och de regionala kulturverksamheterna

De regionala konsulenterna med barninriktning driver ett gemensamt utvecklingsarbete för nya arbetsområden och samverkansprojekt. Barns delaktighet och samsyn i nätverket kring barns behov av kultur står i centrum. En fortsättning på den gemensamma fortbildningen utifrån Barnkonventionen planeras liksom samverkan över konstgränserna för lässtimulans riktat till barn. Planen är att stärka det regionala nätverket kring *Litteraturhus*. Under 2011 kommer olika modeller att prövas på biblioteken.

Barnboksfestival

Våren 2011 planerar länsbiblioteket att tillsammans med Falu stadsbibliotek och Svenska barnboksakademin genomföra en barnboksfestival i Falun ett fantastiskt och spektakulärt evenemang. Visionen är att synliggöra barnboken och barns behov av läsning och inspiration till eget skapande. Det ska vara en festival där barnen är huvudpersoner, där de bästa barnboks författarna från hela landet träffar barn och vuxna, där en rad evenemang, stora och små inträffar, där allt kan hända. Det ska vara kvalitet, det ska vara roligt, det ska vara oemotståndligt.

Syftet är att motverka den vikande kurvan för barns läsning, genom att bland annat aktivera barn i kulturyttringar och att entusiasmera viktiga vuxna kring barnen i detta. Läsning ger språk, glädje, tankar och möjlighet till reflektion.

Syftet är att höja statusen på litteratur, läsning och barnböcker och deras författare och illustratörer.

Syftet är också att visa beslutsfattare på barnbibliotekens lässtimulerande roll för människorna lokalt men också i ett större samhällsperspektiv. Biblioteken är värd för berättelserna, en arena för alla konstformer, en trygg och öppen plats där det dagligen pågår små vardagsföreställningar.

Fortbildning

Länsbibliotekets personal

All personal på länsbiblioteket kompetensutvecklar sig. Under 2011 planerar två av konsulenterna att delta i den utbildning som BHS startar under våren i syfte att stärka handledningsförmågan. En tredje konsulent deltar i utbildning för läsfrämjande för vuxna som också BHS anordnar. Regelbundet deltar personalen i nationella konferenser och seminarier.

Bibliotekschefer

Under 2011 planeras en gemensam utbildning för bibliotekschefer i Mellansverige. Tema är ”Att hitta rätt i maktens korridorer”, kursen kommer att omfatta tre tillfällen från lunch till lunch till att börja med. Fem bibliotekschefer i Dalarna kommer att delta.

De gemensamma internaten för bibliotekschefer som pågått sedan 2003 med Dalarnas och Gävleborgs chefer har återupptagits, nu också med medverkan av Uppsala läns bibliotekschefer. För 2011 diskuteras en gemensam studieresa.

Esf-ansökan för bibliotekspersonal i fyra län

I början av 2011 planerar länsbiblioteken i Värmland, Gävleborg, Uppsala och Dalarna att lämna in en gemensam ansökan till Europeiska socialfonden för ett omfattande fortbildningsprojekt för bibliotekspersonal.

IT-utbildning

Under 2010 har en omfattande utbildning under sju heldagar plus hemuppgifter med pedagogiska inslag givits drygt 20 medarbetare på biblioteken. Utbildningen har varvat teori med praktiska övningar inom en rad IT-baserade områden. Kursen utvärderas i början av 2011. En studieresa och kursdagar planeras för 2011.

Barnbibliotek

Länets barnbibliotekspersonal fortsätter att träffas regelbundet. Lärdomar från projekt Läskonster hålls levande och nätverket stärks på vägen till *Litteraturhus*. Representanter för andra konstformer inom den regionala kulturen deltar på möten och berättar om sin verksamhet i syfte att finna samverkansprojekt, där kommunbiblioteken är arena för olika aktiviteter med och för barn.

Barnkonventionen på bibliotek

Studiedagar och samtal i personalgrupperna på biblioteken utifrån Barnkonventionen planeras till 2011. Samtalen kommer bland annat att röta vad det innebär för biblioteken och var och en i personalgruppen att verka i enlighet med Barnkonventionen?

Litteratur och läsning

Dokumentet *Gemensamma utvecklingsområden för Statens kulturråd och läns- och regionbibliotekens samverkan kring läsfrämjande* pekar ut fyra strategiska områden att utveckla. Dessa är att höja kompetensen på biblioteken, lyfta litteratur som konstform, säkra samsyn kring vikten av läsning genom starka nätverk och att de kommunala planerna för läsfrämjande blir en del av kommunernas biblioteksplaner.

http://www.kulturradet.se/Documents/Bidrag/bidraginformation/2009/L%c3%a4sfr%c3%a4mjande/strategi_lasframjande.doc

Bok & Bibliotek

Vi sprider kunskap om dalalitteraturen, ger författare med dalaanknytning en arena och skapar nationella kontakter genom att delta med monter Dalalitteraturen på Bok & Bibliotek i Göteborg. 2010 års monterverksamhet, den sjätte i ordningen, var framgångsrik. Arbetet kan inte finansieras utan extra medel. För 2011 ansöker vi återigen från landstinget om utvidgad ram för att kunna fortsätta verksamheten. Vi vill erbjuda de publika litterära samtalen i Dalarnas monter och är beroende av författarnas intresse och deltagande. De allra flesta författarna med Dalaanknytning är mycket positiva till deltagande. Verksamheten får stor uppskattning av såväl författare som publik och besökare. Visionen är att kunna erbjuda något liknande med dessa författare för en hemmapublik i Dalarna, efter Värmlands mönster.

dalalitteraturen.se

Webbplatsen växer och ska nu genomgå förändring för större tillgänglighet. Där ska också finnas länk till den digitala dalabibliografin. Planer finns att under 2011 komplettera författarpresentationerna med filmade avsnitt från deras framträdanden i monter Dalalitteraturen i Göteborg. Planer finns också att utöka förteckningen över Litterära smultronställen i Dalarna.

Lokal litteratur och Dalabibliografin

Genom Dalarnas biblioteksförbund arbetar vi med att tillgängliggöra Olle Wingborgs *Dalabibliografi* digitalt i Libris, den nationella bibliotekskatalogen. Dalabibliografin utökas kontinuerligt. För detta är en katalogisatör anställd på timbasis. Ca 12 000 poster finns nu inlagda. Inläsning av lokal litteratur ordnas på efterfrågan. Dessa tillgängliggörs på tpb:s webbplats.

Författar- och kulturprogram

Länsbiblioteket vill fortsätta dialogen med dalaförfattare och arrangera kulturprogram och författarframträdanden i samarbete med andra kulturinstitutioner i Dalarna. Vi ser gärna biblioteken som arena och mötesplats för dessa arrangemang.

Läsfestivalen

Den stora läsfestivalen, som äger rum i maj i Falun, har som syfte att inspirera och stimulera barns aktiva läsande och skrivande i samarbete med bibliotekarier, författare, estradörer, pedagoger och representanter för olika konstformer.

Mångfald

Förutom att stärka bibliotekens tillgång på litteratur på andra språk kommer länsbiblioteket att fortsätta stödet till folkbiblioteken i verksamhet som uppkom i projekt Ordbok till nya medborgare. Liknande arrangemang liksom alltfler språkcaféer där man talar svenska arrangeras av biblioteken tillsammans med studieförbunden. Detta startade i projekt Samverkan mellan folkbildning och folkbibliotek och engagerar alltfler i kommunerna. Sådan samverkan är framgångsrik för integration i lokalsamhällena.

Jämställdhet

I Handlingsplan för Länsbibliotek Dalarna, som arbetades fram i kompetensanalysen i februari 2003 diskuteras jämställdhet. Följande uppdrag är formulerade:

”Vid nyrekrytering ska jämställdhetsaspekten vara med när det gäller kön, utländsk bakgrund, funktionshinder samt åldersfördelning”

Personalgruppen består av sex kvinnor och en man. Två timanställda män utjämnar könsfördelningen.

Vid arrangemang vinnlägger vi oss om att anlita föreläsare som speglar olika aspekter i detta avseende.

Landstinget Dalarna har en jämställdhetsplan för de regionala kulturinstitutionerna.

Personal

Länsbibliotekets personal kommer 2011 att bestå av en chef, fyra heltids konsulenter för barn och unga, media och mångfald, webb och användbarhet, samt litteratur och lärande.

Länsbiblioteket har två heltids assistenter, en som arbetar med fjärrlån och inköp och en som arbetar med social biblioteksverksamhet och administration. Timanställd personal arbetar med litteraturrelaterade uppgifter och med inlägg av katalogposter i Libris. Dessa medarbetare arbetar mestadels på distans.

Lisa de Souza
verksamhetschef